

INFORMACJA PRASOWA

Antysmogowa mapa drogowa dla Żywca Mamy konkretne rozwiązania dla Żywca i liczne inspiracje dla polskich miast

Wyzwanie związane z walką z koronawirusem i nadchodząca wiosna odciągają uwagę opinii publicznej od problemu smogu. Tymczasem on sam nie zniknie i jak bumerang powróci za kilka miesięcy razem z rozpoczęciem sezonu grzewczego. Szczególnie do miast i miasteczek – gdzie podobnie jak w Żywcu ponad 80% energii do ogrzewania pochodzi z węgla. W najnowszym raporcie Forum Energii pt. „Antysmogowa mapa drogowa dla Żywca. Czyste ciepło do 2030 roku.” wskazujemy jakie kroki należy podjąć, by pozbyć się smogu w perspektywie 2030 roku.

Pandemia koronawirusa minie, a smog zostanie. Rocznie mieszkańcy płacą za zanieczyszczenie powietrza co najmniej 137 mln zł – zdrowiem swoim i swoich dzieci. Z naszych analiz wynika, że czyste źródła ciepła wraz ze skuteczną termomodernizacją będą kosztowały ok. 400 mln zł. Oznacza to, że z perspektywy kosztów zdrowotnych, inwestycja zwróci się w 3 lata. – mówi dr Joanna Maćkowiak-Pandera, prezes Forum Energii.

Przykład Żywca – jak w soczewce pokazuje problem miast średniej wielkości. Wysokie koszty ciepła z systemu ciepłowniczego, brak strategii odchodzenia od węgla, nieskuteczna termomodernizacja. Polska musi mieć krajową strategię poprawy jakości powietrza i określić cele do realizacji – redukcji emisji CO₂, likwidacji pyłów. Trzeba określić datę końcową używania węgla w gospodarstwach domowych. Potrzebujemy też ambitnych celów poprawy efektywności energetycznej. Obecne programy rządowe nie wspierają skutecznej efektywności energetycznej.

Celem projektu, który zapoczątkowaliśmy w czerwcu 2019 roku jest zaplanowanie konkretnych działań, które pomogą Żywcowi poprawić jakość życia mieszkańców i pozyskać środki na modernizację ciepłownictwa. Mapa drogowa wskazuje priorytetowy katalog działań, ich koszty oraz określa kluczowych interesariuszy.

Bardzo nas cieszy, że projekt dla Żywca pokazał, że dobra współpraca różnych instytucji jest możliwa. Współpracowaliśmy z władzami Miasta, Krajową Agencją Poszanowania Energii. Do projektu dołączył też NCBJ, który w ramach projektu Klast-ER wdrożył narzędzie Zefir. Otrzymaliśmy wsparcie z Europejskiej Inicjatywy Klimatycznej EUKI. Na różnych etapach projektu korzystaliśmy ze wsparcia wielu ekspertów. – podkreśla Andrzej Rubczyński z Forum Energii.

Dzięki współpracy wielu instytucji powstała kompleksowa diagnoza sytuacji w Żywcu, od której warto zacząć jakiegokolwiek planowanie zmian. Policzyliśmy między innymi, że:

- Koszty zdrowotne smogu w Żywcu wynoszą obecnie aż **137 mln złotych rocznie**, i można je zredukować do poziomu maksymalnie **9 mln złotych**.
- **62 mln złotych** rocznie płacą mieszkańcy Żywca za ogrzewanie, wydając aż połowę na węgiel. Czyste źródła ciepła będą kosztować według naszych analiz nieco więcej (**69 mln zł**), ale wyeliminuje to problem smogu z ogrzewania budynków i zredukuje koszty zdrowia.
- Suma wydatków inwestycyjnych na źródła ogrzewania i ocieplenie budynków, do 2030 roku wyniesie **407 mln złotych**. Można uznać, że ten nakład zwróci się w nieco ponad **3 lata**, jeżeli mierzyć go zmniejszonym kosztem zdrowotnym.
- Obecnie aż **84%** energii pierwotnej do ogrzewania żywieckich domów pochodzi z węgla. Docelowo aż 33% zapotrzebowania na energię można pokryć ze źródeł neutralnych środowiskowo dostępnych lokalnie.
- Mieszkańcy Żywca płacą aż **88 zł** za GJ (jednostkę) ciepła z miejskiej sieci ciepłowniczej, czyli prawie **2 razy więcej** niż cena ciepła z alternatywnych źródeł, takich jak piec gazowy i węglowy lub pompa ciepła połączona z instalacją fotowoltaiczną. Zmiana modelu funkcjonowania PEC jest konieczna.

Jak zmienić tę sytuację?

Program wspierania czystego ciepła i walki ze smogiem dla polskich miast i wsi musi być częścią strategii rządu na wychodzenie z kryzysu gospodarczego po koronawirusie. Te inwestycje będą przynosiły korzyści polskiemu społeczeństwu przez kolejne kilkadziesiąt lat. Musimy pokazać w Brukseli, że mamy pomysł jak w ramach Zielonego Ładu chcemy poprawić jakość powietrza i zredukować emisje CO₂ – podkreśla dr Joanna Maćkowiak-Pandera, prezes Forum Energii.

Ważne jest też wdrożenie optymalnego kosztowo planu modernizacji miejskiego systemu ciepłowniczego w Żywcu, który kwalifikuje się do grupy tzw. nieefektywnych systemów. Nie można odkładać decyzji na później, gdyż trwanie w obecnym miksie technologicznym grozi dalszą podwyżką kosztu wytwarzania ciepła. W pierwszym kroku, dobrym rozwiązaniem może być wybudowanie małych jednostek kogeneracyjnych zasilanych gazem oraz kotłów na biomasę. Po osiągnięciu statusu efektywnego systemu ciepłowniczego można się pokusić o dalsze modernizacje, budując na przykład instalacje solarne wsparte akumulatorami ciepła – zauważa Andrzej Rubczyński, dyrektor ds. strategii ciepłownictwa w Forum Energii.

Proponowana mapa drogowa to dziesięć uniwersalnych kroków, które każde miasto w Polsce powinno stosować do pokonania smogu.

1. **Dobra diagnoza** - stanu budynków, identyfikacja wszystkich źródeł ciepła, rozpoznanie własnych zasobów.
2. Określenie **celów oraz planu**, w tym uwzględnienie kwestii CO₂, co pozwoli wykorzystać je do pozyskiwania środków w ramach nowej perspektywy finansowej UE.
3. Uwzględnienie **celów krótko- i długoterminowych** w planach i strategiach miejskich i uzupełnienie ich o skuteczne **narzędzia** realizacji.
4. Prowadzenie **otwartego dialogu** z lokalną społecznością - edukacja, komunikacja planów i decyzji.

5. **Wzmocnienie kadrowe** w kluczowych instytucjach odpowiadających za niskoemisyjną transformację.
6. Powołanie **punktu doradztwa** technicznego, prawnego i finansowego dla mieszkańców.
7. Zapewnienie **wsparcia osobom najuboższym** – dedykowane wsparcie bezpośrednio i mechanizmy podatkowe.
8. Aktywne **pozyskiwanie środków** – NFOŚiGW, środki UE oraz opracowanie bezpośrednich sposobów wsparcia oraz mechanizmów podatkowych.
9. Wdrożenie **nowych modeli biznesowych** jako stymulacja rozwiązań rynkowych.
10. Prowadzenie **monitoringu** i wydawanie np. rocznych sprawozdań – ścisłe przestrzegania reguł i harmonogramów.

Inicjatywa „Antysmogowa mapa drogowa dla Żywca” jest realizowana w ramach projektu „Międzynarodowe Forum Współpracy - Czyste ciepło” i finansowana przez Europejską Inicjatywę na rzecz Ochrony Klimatu – EUKI.

[Antysmogowa mapa drogowa dla Żywca. Czyste ciepło do 2030 roku \(DO POBRANIA\)](#)

Autorzy raportu:

Andrzej Rubczyński, Forum Energii
Arkadiusz Węglarz, KAPE
Krzysztof Skowroński, KAPE
Jędrzej Wójcik, KAPE
Łukasz Szymański, KAPE
Agata Skrzypek, KAPE

Anna Wierchołowska-Dziedzic, KAPE
Michał Zarębski, KAPE

Współpraca:

dr Joanna Maćkowiak-Pandera, Forum Energii
dr Karol Wawrzyniak, NCBJ
Ryszard Cetnarski, NCBJ

Data publikacji raportu

21 kwietnia 2020 roku

Wszystkie analizy i publikacje Forum Energii są nieodpłatnie udostępniane i mogą być powielane pod warunkiem wskazania źródła i autorów.

Kontakt dla mediów:

Klaudia Wojciechowska, Forum Energii, +48 573 378 898, klaudia.wojciechowska@forum-energii.eu